

Huvudman

Karlstads kommun

karlstadskommun@karlstad.se

Ärendet

Tematisk tillsyn av skolans val i årskurs 7–9 vid grundskolan Ilandaskolan i Karlstads kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlstad kommun att senast **den 21 mars 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende timplanen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Karlstads kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Karlstads kommun ska vidta följande åtgärder

Skolans val

1. Huvudmannen ska, efter förslag från rektorn, besluta om en ny lokal timplan som stämmer överens med bestämmelserna i skollagen och skolförordningen. Den lokala timplanen ska ges in i samband med huvudmannens redovisning (9 kap. 3–4 §§ skolförordningen (2011:185) samt bilaga 1 till skolförordningen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:8759) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under höstterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende timplan, rektorns beslut om skolans val samt fördelning av undervisningstid inom skolans val. Ilandaskolan i Karlstads kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom oanmält besök på skolenheten den 14 november 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. elevscheman. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Skolans val

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn framgår att Karlstads kommun har beslutat om en timplan som gäller för Ilandaskolan. Rektorn har inte varit delaktig i framtagandet av timplanen på något sätt och huvudmannen har inte efterfrågat rektorns synpunkter på denna.

Rektorn uppger i intervju att skolan använder sig av skolans val och att hen har tagit beslut om hur utrymmet för skolans val ska användas. Vilka ämnen som omfattas av skolans val framgår inte av timplanen men finns angivet i bland annat elevernas scheman.

Av ingiven timplan för läsåret 2024/25 framgår att huvudmannen beslutat om totalt 2 643,3 timmar undervisningstid för högstadiet.

Skolinspektionen har tagit del av scheman för årskurs 7–9, för läsåret 2024/25, där skolans val finns angivet i elevernas scheman. Av intervjun med rektorn samt ingivna scheman framgår i huvudsak följande. Skolans val sker 55–65 minuter per vecka i samtliga årskurser. För årskurs 7 är undervisningstiden reducerad med totalt 65 minuter fördelat på 20 minuter per vecka i naturorienterande ämnen, 25 minuter per vecka i samhällsorienterande ämnen, 5 minuter per vecka i hem- och konsumentkunskap samt 15 minuter per vecka i slöjdamnet. För årskurs 8 är undervisningstiden reducerad med totalt 65 minuter fördelat på 15 minuter per vecka i naturorienterande ämnen, 30 minuter per vecka i samhällsorienterande ämnen, 5 minuter per vecka i hem- och

konsumt kunskap samt 15 minuter per vecka i slöjdamnet. För årskurs 9 är undervisningstiden reducerad med totalt 55 minuter fördelat på 10 minuter per vecka i naturorienterande ämnen, 30 minuter per vecka i samhällsorienterande ämnen samt 15 minuter per vecka i slöjdamnet. Inget av dessa ämnen har reducerats mer än 20 procent i undervisningstid.

Rektorn uppger vidare i intervju att skolans val används för ett ämnesövergripande arbete inom naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen samt idrott och hälsa. Fokus är att jobba med demokrati och mänskliga rättigheter men även hälsa, kropp och mående samt värdegrundsarbete. Anledningen till att de har gjort så här innevarande läsår är en ökad psykisk ohälsa bland elever och en ökad skolfrånvaro samt att gymnasiebehörigheten sjunkit. Skolan arbetar med kap. 1 och 2 i läroplanen samt en del centralt innehåll från naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen samt idrott och hälsa.

I elevernas scheman har skolans val fördelats på två poster, varav en post benämns som skolans val och en post som mentorstid. Rektorn uppger att eleverna i årskurs 7 och 8, inom ramen för skolans val, arbetar med välbefinnande och positiv psykologi där även skolans trygghetsteam är ute i klasserna och arbetar. I årskurs 9 pratar de, inom ramen för skolans val, om bland annat framtidsval och gymnasiebehörighet där även studie- och yrkesvägledaren är ute i klasserna. Rektorn uppger att det är flytande hur mycket av tiden som fördelas på kursinnehållet i varje ämne och att elevhälsan kan följa klasserna/grupperna för att se vilket behov som finns i respektive klass. Det finns en plan som har lagts vilken är beslutad av rektorn. Rektorn uppger också att skolans val är mentorstid och att all avsatt tid för skolans val har koppling till centralt innehåll och kursplan. Det finns ett taget beslut från rektorn om att det ska vara på detta sätt.

Rättslig reglering

Utöver de ämnen som räknas upp i 10 kap. 4 § skollagen ska det finnas skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen (10 kap. 4 § skollagen).

För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema för undervisningen (3 kap. 6 § skolförordningen).

Av timplanen för grundskolan framgår hur den garanterade undervisningstiden i ämnena ska fördelas på högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen).

I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Inom skolans val får ett språk som eleven inte tidigare har fått

undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut (9 kap. 9 § skolförordningen).

Av bilagan framgår bland annat att vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas (Bilaga 1, Timplan för grundskolan, till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer inledningsvis att Karlstads kommuns verksamhet vid Ilandaskolan uppfyller författningarnas krav avseende att det är rektorn som beslutat om hur utrymmet för skolans val ska användas i verksamheten samt att inget ämne eller ämnesgrupps undervisningstid har reducerats mer än 20 procent till förmån för de ämnen som ingår i skolans val. Skolinspektionen bedömer dock att det är en brist att rektorn vid Ilandaskolan inte har fått lämna förslag inför huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstid mellan årskurserna.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Karlstads kommuns verksamhet vid Ilandaskolan uppfyller inte författningarnas krav avseende att rektorn ska lämna förslag inför huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstid mellan årskurserna. Det finns därför skäl att förelägga Karlstads kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

X Kaiwan Adl Zarabi

Föredragande
Signerat av: Kaiwan Adl Zarabi